Scînteia

JURNALUL ROMÂNIEI 1989 – ACUM DOUĂZECI DE ANI

Numărul 160 | Joi, 9 iulie 2009 – Duminică, 9 iulie 1989 | DISTRIBUIT ÎMPREUNĂ CU JURNALUL NAȚIONAL

JURNALUL ZILEI

9 iulie – odihnă și în familiile lui Ceaușescu și ale demnitarilor săi. O duminică binemeritată după agitația saptămânii ce tocmai a trecut. Mulți oameni ai muncii se relaxau la munte, la mare ori la manifestările în aer liber ale „Cântării României". Zeci de mii de copii și tineri se aflau în fiecare serie a taberelor de pionieri și uteciști.

Ceaușescu – tinerii!

La Phenian, în prezența a 150.000 de delegați și spectatori, pe stadionul Ninnado a avut loc festivitatea de încheiere a celui de-al 13-lea Festival Mondial al Tineretului și Studenților. În ultima zi a manifestărilor culturale a fost prezent și Kim Ir Sen, președintele Republicii Populare Democrate Coreene. Printre altele, a vizitat și Clubul delegației tineretului român. Iată ce-a văzut, în relatarea Scînteii: „Kim Ir Sen a fost invitat să viziteze expoziția de carte, unde la loc de cinste se aflau operele tovarășului Nicolae Ceaușescu, ale tovarășei Elena Ceaușescu, precum și traduceri în limba română din lucrările tovarășului Kim Ir Sen și ale tovarășului Kim Giang Il."

(Continuare în pag. a II-a)

DE LA „MORALĂ REPORTAJ" LA „BRIGADA MOBILĂ"

În anii '90, Sorin Ovidiu Bălan și-a câștigat celebritatea ca realizator al emisiunii de anchete și investigații „Brigada mobilă". Tainele gazetăriei le-a învățat însă înainte de 1989. Ca de la brăilean la brăilean și de la ziarist la ziarist, am discutat cu Sorin Ovidiu Bălan despre începuturile sale în meserie și anchetele mai „tari" pe care le-a publicat în Scînteia Tineretului.

La inaugurarea sediului Academiei „Ștefan Gheorghiu", oficii de gazdă a făcut rectorul Leohte Răutu FOTO: Arhivele Naționale

„Ăștia sunt ai lui Nicu Ceaușescu"

Ca mai toți gazetarii din generația sa, Sorin Ovidiu Bălan a ucenicit pe băncile Facultății de Ziaristică, care se afla în cadrul Universității București. Cum ziariștii erau considerați și „lucrători pe linie de propagandă", facultatea se afla sub „oblăduirea" Academiei Ștefan Gheorghiu.

„Lucru care ne-a priit foarte tare, din mai multe motive, recunoaște Bălan. La cursuri nu mai veneau asistenți, ci chiar șefi de catedră, profesori, conferențiari. Apoi exista baza materială, pe care universitatea nu ar fi putut-o asigura niciodată. Nu vorbesc doar de cămin, ci în general de cazare, masă, posibilități de instruire. De exemplu, de la Televiziune veneau Tudor Vornicu, Cristian Țopescu; la presă scrisă aveam profesori cu nume grele – reporteri de investigații, cum ar fi Petrică Popa. Nu predau neapărat oameni care scriau editoriale despre Ceaușescu. Aveam un studio de televiziune Sony, dotat de la un cap la altul cu pupitru, cu trei camere, cameramani, regizori. Un alt studio de radio, tot așa, cu tehnicieni. O cameră cu mașini de scris, plus un profesor excepțional, Viorel Brezeanu, care este inventatorul metodei de dactilografiere ce-i poartă numele, «metoda oarbă» cum a fost numită."

Dintre colegii de generație, Sorin Ovidiu Bălan și-i amintește pe Gh. Ioniță (jurnalist de investigații economice la Scînteia), Mircea Gunarițiu (redactor la Agerpres), Lucian Cristea (acum directorul României libere de Dobrogea), Radu Vida (redactor-șef la Adevărul de Cluj).

Înainte de a intra în „câmpul muncii", tinerii absolvenți de ziaristică efectuau un an pregătitor. Abia apoi urma încadrarea în vreo redacție. În cazul lui Bălan, Scînteia Tineretului, „organul" de presă al Uniunii Tineretului Comunist (UTC). „Pe atunci, redactor-șef era Emil Marinache, un jurist foarte bun. Redactori-șefi adjuncți, care răspundeau direct de noi, erau: Ion Cristoiu, Lucian Avramescu și Mihai Milca. Scînteia Tineretului avea o situație privilegiată, fiindcă era ziarul UTC-ului, unde era șef Nicu Ceaușescu. Emil Marinache, care era un tip foarte dibaci, lăsa să se înțeleagă că el era prieten cu Nicu Ceaușescu, care ar fi fost pălăria de deasupra noastră, care ne apără. De altfel a și existat un episod extrem de interesant, când acesta chiar a intervenit, întărind această părere. Mulți dintre colegii mei furau la decont. Nouă ni se dădea diurna de 18 lei cu care nu făceai mai nimic, chiar și în condițiile în care oricum nu prea găseai de mâncare. Și atunci mai adăugai la delegații câte o zi, două, măsluiai biletele de întoarcere. Probabil că s-a auzit, cineva a turnat, și a venit un control mare de la partid. Toată lumea a înghețat – vine de la conducerea de partid și de stat. Au găsit și 40 de zile pe lună decontare, oameni care merseseră în aceeași zi cu avionul la Timișoara și Constanța. Nimeni nu se îmbogățea din asta, se făcea doar pentru completarea veniturilor. Când s-a terminat controlul, Nicu a intervenit și a zis ca oamenii să fie lăsați în pace, doar să dea banii înapoi. Asta a întărit părerea că «ăștia sunt ai lui Nicu Ceaușescu»."

(Continuare în pag. a III-a)

Învățământul de partid: poarta de acces la promovare

În 1989, învățământul de partid din România a împlinit 44 de ani. Aproape tot atât cât existența legală a Partidului Comunist Român. Desigur, mult mai puțin decât cel din Uniunea Sovietică de la care s-a inspirat. De fapt, cele două instituții nu pot fi separate una de cealaltă. Pentru a ajunge în nomenclatură sau, pur și simplu, pentru a te înscrie în lista „fruntașilor" regimului, trebuiau „tocite" coatele pe băncile învățământului de partid. Diplomele lui erau necesare în promovare, certificând calificativul „bine" și „foarte bine" la rubrica „pregătire politică" din dosarul de cadre.

Fondatorii

Trecutul învățământului de partid începe cu puțin înainte ca Petru Groza să devină șeful primului guvern de orientare comunistă. La inițiativa Anei Pauker, la 21 martie 1945 se așază piatra de temelie la Universitatea Muncitorească a Partidului Comunist Român (PCR). Primul rector al acestei instituții este un fost profesor de literatură, Barbu Lăzăreanu. Istoria, mai mult sau mai puțin ironică, face că acesta să fi fost salvat de către Regina-Mamă Elena, trecut fiind pe lista neagră a evreilor care urmau să fie deportați.

Nu e întâmplător faptul că Barbu Lăzăreanu a fost numit în această demnitate. Tentative de educare în spirit bolșevic au existat încă din timpul funcționării în ilegalitate a PCR. El fusese un autor constant al principalelor periodice de orientare comunistă: „România muncitoare" și „Socialismul". A colaborat strâns cu Ion Costache Frimu, cel care avea să moară ca urmare a torturilor, la 48 de ani, în închisoarea de la Văcărești, după ce participase activ la grevele muncitorilor tipografi din decembrie 1918.

Prima modificare notorie în domeniu s-a făcut la 10 februarie 1946, când școala a primit numele „Ștefan Gheorghiu". Era o denumire simbolică cu trimitere la unul dintre fondatorii Partidului Social-Democrat Român și apărător al cauzei țăranilor răsculați în 1907. De altfel, Ștefan Gheorghiu, I.C. Frimu sau Barbu Lăzăreanu au fost câțiva dintre militanții cauzei socialiste în România antebelică. Dintre aceștia, Barbu Lăzăreanu a supraviețuit victoriei din 1944-1945, fiind inclus și în noul val de membri ai Academiei Române (1948).

(Continuare în pag. a III-a)

Dulgherul din Ploiești, revoluționar de meserie

De ce i s-a acordat lui Ștefan Gheorghiu cinstea de a da numele școlii de partid nu știm cu exactitate. Biografia militantului socialist ploieștean oferă însă câteva indicii. Memoriile scrise de tovarășii săi „de luptă" ni-l înfățișează drept un agitator, propagandist și tribun desăvârșit, veșnic preocupat de soarta celor mulți și umili. Detenția din timpul regimul „burghezo-moșieresc" și moartea timpurie au creat, încă din timpul vieții, mitul Ștefan Gheorghiu.

S-a născut la 15 ianuarie 1879 la Ploiești în familia meșterului dulgher Năstase. A copilărit și învățat în mahalaua ploieșteană. De la vârsta de 17-18 ani a devenit un obișnuit al clubului muncitorilor socialiști. Tânărul a trăit multă vreme de pe o zi pe alta, patronii evitând angajarea unui agitator cu vederi politice radicale. Legătoria de cărți a lui Constantin Ionescu, prieten din copilărie, i-a servit ca adăpost și sală de lectură. La ședințele socialiștilor organizate în atelierul amicului îi va cunoaște și pe Constantin Mănescu, Crăciun Baldovin.

„Botezul" în mișcare l-a primit în 1903, când a participat la demonstrația muncitorilor din București, în Parcul Cișmigiu. Se spune că drumul spre capitală l-a făcut pe jos, căci tânărul nu avea o lețcaie în buzunar. Preocupat de organizarea sindicatelor, a înființat împreună cu Nae Georgescu, alt prahovean, cercul „România muncitoare". Va deveni apoi și redactor al revistei omonime.

Conform biografiei „oficiale" redactate de fostul său „tovarăș de luptă", Gh. M. Bujor, la început de veac, Ștefan Gheorghiu străbătea zi de zi regiunea Prahova, neobosit, în căutare de lucru, cu un ferăstrău, o teslă și un toporaș.

La Câmpina a înființat, alături de 11 muncitori, sindicatul tâmplarilor, dulgherilor și rotarilor. De la Comarnic va trimite primele rânduri scrise pentru „România muncitoare". „Înarmat" cu broșuri, frecventează atelierele, fabricile, cartierele, cafenelele Ploieștiului, încercând să-i convingă pe muncitori de necesitatea organizării sindicatelor.

„Era înalt, spătos, robust și viguros, își va aminti Gh. M. Bujor despre vremurile bune din viața lui Ștefan Gheorghiu. Era îmbrăcat ca un lucrător de la sonde, cu bocanci galbeni, înalți și descheiați, cu pantaloni răsfrânți de catifea gălbuie, cu haina uzată, cu gâtul gol, cu ochii albaștri, cu chipul bronzat încadrat într-un păr negru, bogat și ondulat și o barbă arămie destul de crescută și lată.

(Continuare în pag. a III-a)

Gazetar de „Ștefan Gheorghiu"

În anii.'80, calificarea de gazetar era asimilată celei de „activist politic în domeniul presei". Specializarea putea fi dobândită exclusiv la „academia de partid". Cursurile studenților de la „Ștefan Gheorghiu" au fost toate arse. Cu o singură excepție – „Caietul documentar – Tehnica scrisului". Ce învățau jurnaliștii din '89 despre profesia lor, vom prezenta într-un serial, începând de azi în numerele viitoare.

Redactorii-șefi – muncitori la bază

Pentru admiterea cu circuit închis la Facultatea de Ziaristică de la „Ștefan Gheorghiu", candidații erau selectați din rândurile activiștilor organizațiilor de tineret (de preferință din sectoarele industriei grele sau construcțiilor). Propunerea inițială venea din partea ziarelor județene sau centrale. Printre alte sarcini ale colectivului de redacție era și aceea de a avea „corespondenți dintre oamenii muncii". Dintre aceștia era „recrutată" o „pepinieră de cadre". Tinerii de până în 35 de ani puteau fi propuși candidați la „Ștefan Gheorghiu". Propunerea era condiționată de calitatea de membru de partid și profesia „muncitor". Învățătorii, vânzătorii ori asistentele medicale nu se mai încadrau în „cerințe". Secțiile județene de cadre verificau apoi minuțios „puritatea" dosarului candidatului înainte de a fi trimis la examen.

(Continuare în pag. a II-a)

DISTINCȚII ACORDATE FAMILIEI CEAUȘESCU

Membru de onoare al Ordinului britanic Bath

La 13 iunie 1978, în al 27-lea an al domniei, Regina Elisabeta a II-a l-a primit pe Nicolae Ceaușescu printre membrii Ordinului Bath. Evenimentul s-a petrecut în prima zi a vizitei președintelui român în Albion. Regina, Ducele de Edinburgh și premierul James Callaghan au acordat atunci toate onorurile înaltului oaspete de la București. În aceeași zi, Ceaușescu aterizase la Londra, plecase dinspre Gara Gatwick la Gara Victoria cu trenul regal și apoi cu caleașca spre Palatul Buckingham. Ceremonia acordării distincției s-a desfășurat însă la Palatul Saint James, pe care monarhii englezi îl foloseau adeseori în acest scop.

„Elisabeta a II-a, prin grația lui Dumnezeu Regină a Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, a altor domenii și teritorii, conducător al Commonwealth-ului, apărător al credinței și suveranității celui mai mare Ordin al Bathului, către Excelența sa domnul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, se scria în diplomă. Am considerat potrivit să vă numim membru de onoare al Diviziei Civile clasa I sau Cavaler de Onoare al Marii Cruci al celui mai onorabil, mai sus menționat Ordin al Bathului.

Prin aceasta vă acordăm demnitatea unui Cavaler de Onoare al Marii Cruci a sus-numitului și prin prezenta vă autorizăm să dețineți și să vă bucurați de numita demnitate și rang ca membru de onoare al Diviziei Civile a clasei I sau Cavaler de Onoare al Marii Cruci al numitului ordin împreună cu toate privilegiile pe care le conferă."

FOTOGRAFII: Arhivele Naționale

Ordinul Bath a fost înființat de Regele George I, în 1725. Denumirea provenea de la ceremonialul medieval al îmbăierii celui care era ridicat la rangul de cavaler (bath-îmbăiere, în limba engleză). Colierul, purtat doar de cavalerii și doamnele Marii Cruci, este realizat din aur, cântărind 933 grame. Nouă coroane și opt buchete de flori (trandafiri) sunt legate prin 17 bucle de argint.

În 1978, Nicolae Ceaușescu intra în galeria selectă a cavalerilor Ordinului Bath, din care au făcut parte de-a lungul vremii, printre alții, Jacques Chirac, George W.H. Bush, Luigi Cadorna, Albert I al Belgiei, Dwight Eisenhower, Faisal I, Fuad I, zeci de lorzi, baroni, viconți, duci și prinți.

Regina a dat, Regina a luat. 11 ani mai târziu, la 24 decembrie 1989, același Nicolae Ceaușescu se număra printre puținii cavaleri deposedați de rangul lor. Pe lângă „cel mai iubit fiu al poporului român", lista „rușinii" îi cuprinde pe Robert Mugabe (președintele Republicii Zimbabwe), lordul Cochrane și generalul Sir Eyre Coote.

Florin MIHAI

CALENDAR

9 iulie (Duminică)
Soarele a răsărit la 5:40, a apus la 21:01
Luna a răsărit la 12:11, a apus la 23:58
Sărbătoare creștină: Sfinții Sfinți Mucenici Pangratie și Chiril; Sfinții Mucenici Andrei și Prov; Duminica a III-a după Rusalii

S-a întâmplat la 9 iulie 1989

● În zona portului Ialta din Marea Neagră, în prezența unor oameni de știință, reprezentanți ai cercurilor guvernamentale și ziariști din URSS, SUA, RFG, Spania, Italia, Japonia și RP Chineză a fost realizat un experiment negu-vernamental privind controlul de la distanță al prezenței de arme nucleare pe nave de război. Pentru controlul de la distanță a fost utilizat un complex tehnic sovietic, iar pentru controlul la fața locului – aparatură sovietică și americană. TASS preciza că experimentul a confirmat posibilitatea de principiu de a se descoperi de la distanță existența unor arme nucleare pe nave de suprafață

Ramona VINTILĂ

JURNALE PERSONALE

9 IULIE

Trezit la ora 6:30, am mari probleme „trupești", mă abțin să dau amănunte, „ce e legat de boli" nu sună bine, nu? Mănânc un pic de caș, niciodată nu mi-e foame dimineața. Plec, dormind încă pe picioare, la gară, cu soția, eu pe umăr cu o sacoșă în care am mâncare (bagaj cu mâncare vor avea și surioarele mele Melania și Ita-Fănica și fratele Marian), briceag, prosop, săpun, hârtie igienică etc. Cumpăr bilete de tren, până în comuna Pufești... Îi întâlnim în gară, acum, la Adjud, pe Marian cu soția, Mariana, și pe fiul lor Arthur. Și pe Melania, sosită cu Laurențiu.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Pachete de la tanti Ani

„Prin 1980, mătușa tatălui meu a fugit din țară cu bărbată-su. S-au stabilit la Paris, unde au cerut azil politic. Acum au cetățenie franceză, de ani buni. Eu n-am cunoscut-o decât la câțiva ani după revoluție, dar de ea mi se leagă unele dintre cele mai frumoase amintiri din copilărie. Nu știam decât că o cheamă tanti Ani și că, din '87, a început să ne trimită pachete. Pentru că la noi, la Câmpulung, nu era vamă, mama și tata mergeau de două ori pe an, vara și înainte de Crăciun, la Pitești. Acolo, „poșta mare" avea serviciu vamal, unde ajungea la control tot ce venea din străinătate în Argeș.

Când mergeau vara să ridice coletul, ai mei luau cu ei tot familionul. Aveam Dacia care era umplută până la refuz – mama, tata, eu, unchiul meu, bunica și verișoară-mea. Pe mine, fiind cea mai mică – aveam 8 ani în '89, mă țineau în brațe tot drumul, ca să aibă loc cu toții. Îmi aduc aminte că, de pe la jumătatea drumului, începeam să îl agasez pe tata, care conducea mașina, cu întrebările. «Mai avem mult?», «Când ajungem?», «Da' n-a trecut o juma' de oră?». În mașină era cald și transpiram, iar geamul nu se deschidea decât când fuma tata – ca să nu răcească aia mică – adică eu. Iar atunci, chiar dacă el ținea mâna cu, țigara scoasă pe geam, fumul tot venea în spate și mă îneca.

(Continuare în pag. a II-a)

Pagini realizate cu sprijinul AGERPRES
Agenția Națională de Presă AGERPRES

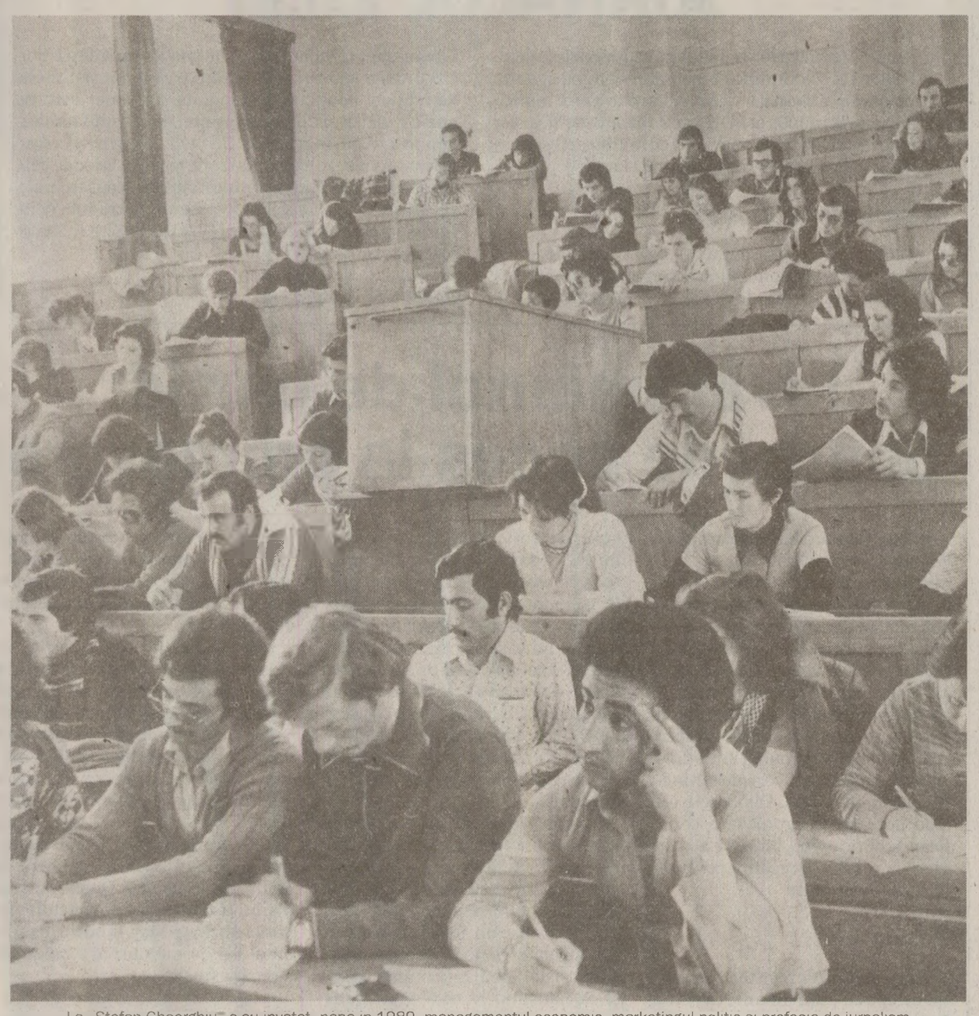

La „Ștefan Gheorghiu" s-au învățat, pana in 1989, managementul economic, marketingul politic și profesia de jurnalism

Gazetar de „Ștefan Gheorghiu"

(Urmare din pag. I)

Pentru secțiile de cultură-învățământ ale cotidianelor și revistelor culturale se mai făceau „derogări", angajându-se membri de partid cu studii universitare obișnuite. După angajare aceștia erau, obligatoriu, trimiși la cursurile postuniversitare de la „Ștefan Gheorghiu".

Șansele lor de promovare în ierarhia redacțională erau însă nule. În 1989, pentru promovarea în funcția de redactor-șef era obligatoriu să fi fost „muncitor la bază".

Cu cărțile pe foc

În 1989, înaltei școli de partid nu i se mai zicea „Ștefan Gheorghiu" (probabil pe motiv de „cult al personalității"), ci simplu, Academia de studii social-politice. Despre instituția din zona Cotroceni, al cărei punct de reper era pentru provinciali „la Leu", se spunea că este cel mai utilat și modern sediu de învățământ superior din țară. Punctele de maxim interes erau biblioteca și sălile de lectură.

Nu întâmplător, căci aici „se dădea linia" pentru conținuturile și interpretările din științele socio-umane predate in universitățile din România. Cărți inexistente ori la „fondul secret" în celelalte biblioteci, erau aici de „uz intern". Vizite și delegații de universitari și cercetători străini erau afluite spre „Ștefan Gheorghiu". Să se vadă și înțeleagă că studenții români aveau „toate condițiile". Inclusiv cazări și cantine unde, ca nicăieri în vreun campus din țară, stăteau doi într-o cameră și erau două variante la meniul cantinei.

De „moștenitori" n-a dus lipsă baza materială a fostului „Ștefan Gheorghiu". S-au înghesuit imediat întreprinzătorii învățământului superior și cercetării în științele socio-umane. Și ca să-și dovedească pe loc anti-comunismul au dat foc la lozinci, portrete, omagii, cursuri și cărți.

Astfel că la ora aceasta în fosta bibliotecă a „Ștefan Gheorghiului" nu mai există decât un singur curs. Un caiet documentar de Tehnica scrisului editat în 1987 de Catedra de teoria și practica presei a Facultății de Ziaristică.

Nici un Ceaușescu

Cursul n-a fost tipărit, ci xerocopiat. Așa cum erau în anii '80 majoritatea cursurilor de la facultățile de filosofie și istorie. Aprobările pentru tipar ar fi suscitat multe discuții (și „răspunderi"!) astfel că profesorii le puneau în circuit cu girul autorității locale de partid. Iar studenții și le cumpărau de la „chioșcul" de profil din incintă. Coperta din carton alb nu avea nici o grafică. În cazul caietului-documentar de Tehnica scrisului nici măcar autor. Ori vreun cuvânt introductiv.

Lipsește, cu desăvârșire, chiar. numele de Ceaușescu! Probabil că era singurul volum „politic" din România lui '89 unde secretarul general al partidului nu a fost pomenit.

Pe pagina de gardă are următoarea mențiune: „Destinat studenților de la secția ziaristică a Institutului pentru Pregătirea Cadrelor în Problemele Conducerii Social-Politice, caietul documentar «Tehnica scrisului» cuprinde texte selectate și traduse în cadrul sectorului de informare și documentare științifică. Documentarul reprezintă un suport didactic în asimilarea unor reguli și tehnici elemențare privind forma și conținutul unor texte cu valoare comunicațională, fiind astfel util tuturor celor care, prin profilul activității lor, elaborează asemenea texte".

Reproducem în cele ce urmează, într-un serial, caietul-documentar din care învățau studenții la jurnalistică tehnica scrisului. Cu mențiunea că autorii textelor selectate sunt somități ale momentului în comunicare și observația că, întocmai ca la celebra școală de literatură din anii '50, din facultatea de jurnalistică au ieșit tot atâția gazetari buni câți tineri talentați au intrat. Ca și acum.

Lavinia BETEA

CURSUL DE JURNALISTICĂ (1)

Reguli privind scrisul corect și expresiv: Este ușor să scrii...

Fragmentul este tradus din „Savoir improviser. La parole, l'Action, l'Ecrit" de Georges Grzybowski, Paris, Retz, p.127-169 (an de apariție a cărții nemenționat). Școala ne marchează în general pentru toată viața. Pe lângă avantajele de netăgăduit – printre care dezvoltarea spiritului de analiză - această amprentă a școlii are asupra multor oameni o acțiune inhibitoare. A scrie este, pentru mulți, o „afacere de stat". Un fel de credință obscură în necesitatea unei munci îndelungate și obositoare, un fetișism al perfecțiunii și al reminiscențelor clasice prea obsedante ne îndepărtează adesea de la gustul pentru scris. Atunci, în loc să scrii, tărăgănezi, amâni sau deschizi un caiet... cu gândul să începi mai târziu. Și raportul sau relatarea zace într-un sertar, în așteptarea timpului liber sau a unei dispoziții favorabile. Totuși, eficiența în afaceri, ca și în relațiile private, cere mai întotdeauna să știi să improvizezi. În fond, nu este mai greu să scrii decât să vorbești. Pentru a scrie nu trebuie decât metodă și respectarea câtorva principii evidente. În rest va fi simplu și firesc, dacă se evită „afectarea" pompoasă, care în zilele noastre a pervertit în mare măsură comunicările oficiale sau profesionale.

Ca un reportaj fotografic

Prima regulă: să scrii pentru destinatar. Să te pui în locul lui și să gândești să faci în așa fel, încât să-l intereseze textul, să-i placă, să-l informeze.

A doua regulă: să simplifici, să te limitezi la esențial. Să-l redai clar.

A treia regulă: să folosești un stil simplu și clar. Fraze scurte cu vorbe, verbul exprimând acțiunea sau modul de a fi. Dacă este bine ales, el aduce mult mai multă informație – și mai exactă, mai sugestivă și mai „vizuală" – decât substantivul, adjectivul sau adverbul. Să uităm de Cicero, Bossuet, Chateaubriand! În pofida frumuseților pe care le conțin, textele lor au o amploare care astăzi apare drept grandilocvență. Gustul modern cere sobrietate. Deci, pentru a improviza în scris, trebuie să scrii ceea ce gândești sau ceea ce știi ca un reportaj fotografic: să transpui realul în așa fel încât cititorul să-l vadă, să ierarhizezi valoarea faptelor și ideilor de transmis, selectând doar pe cele mai semnificative. Să te resemnezi să fii incomplet, dar mai percutant, mai clar. Să-ți amintești că tot ce scrii trebuie să-l ajute pe destinatar să-și formeze o idee, să-i dea elementele necesare în luarea unei decizii. Așa că trebuie să avem în minte doar un lucru: să facem în așa fel încât „hârtia" scrisă să-l ajute pe destinatar în activitatea sa sau în luarea unei decizii.

Vom studia pe rând improvizația narativă (relatarea unor fapte, evenimente, dezbateri), improvizarea unui raport (dare de seamă asupra unei situații, pe probleme) și, în fine, improvizația în compoziție (disertație pentru examen, articol, studiu tehnic, memoriu). Relatarea se face asupra unui eveniment, cel mai adesea asupra unei reuniuni, a unei dezbateri. Trebuie făcută distinctiv între relatarea sintetică și procesul-verbal. Procesul-verbal este un fel de înregistrare detaliată, de stenogramă a reuniunii. Toate cuvintele exprimate sunt notate în termenii cei mai exacți și în ordinea în care au fost pronunțate. Rigoarea procedeului nu este decât aparentă: în focul discuțiilor și din cauza abundenței replicilor schimbate, unele cuvinte îi scapă secretarului. Pe de altă parte, ambianța, efectele ședinței sunt dificil de retranscris (...) În relatarea pur și simplă a cuvintelor exprimate există ceva sec și în cele din urmă artificial, căci ceea ce sugerează evenimentul redat prin cuvinte este spiritul în care sunt spuse cuvintele și mai ales spiritul în care sunt primite acestea. Or, procesul-verbal nu poate reda acest lucru. El poate avea o valoare administrativă și juridică: cutare frază a fost spusă de cutare persoană, cutare aprobare a fost dată de o majoritate compusă din x, y și z; cutare cifre au fost anunțate, comunicate, reținute. Dovada este în procesul-verbal, document oficial, semnat de secretar și aprobat în general de președinte. Procesul-verbal este poate exhaustiv și corect, dar nu oferă o imagine completă a reuniunii.

(...) Când Couve de Murville declara presei: „Aceasta a fost un congres important la care nu s-a întâmplat nimic", el improviza un excelent racursiu, care are meritul de a informa dintr-odată și pe scurt. El este mai descriptiv decât un discurs lung. De asemenea, este inteligent pentru că formulează o judecată, o apreciere personală. Această judecată este o justă și fidelă interpretare a reuniunii. În plus are meritul de a fi plin de umor. Din acest exemplu putem învăța că a relata înseamnă a interpreta. Pentru a improviza o interpretare trebuie să ai darul de a te desprinde rapid și de a te ridica deasupra evenimentului pentru a filtra ceea ce este important, lăsând deoparte detaliile fără valoare și fără semnificație. Este contrariul procesului-verbal. Un mare cronicar judiciar al ziarului Figaro, Pierre Scize, acum dispărut dintre noi, asista la procese fără să ia prea multe note. Atenția și mai ales intuiția sa totuși nu slăbeau, și după ieșirea din sală dicta la telefon admirabile relatări, lucide și pline de umanism. Nefiind prizonierul unui blocnotes minuțios, în care ar fi riscat să se piardă, el privea cazul în totalitatea sa, atent să înțeleagă toate resorturile din desfășurarea și peripețiile ședințelor. Grație lui, cititorul avea sentimentul că a asistat la proces. Avea darul de a trezi interesul, de a emoționa, de a prezenta problema în totalitatea sa și de a diserta cu suflet. Adesea, lărgea dezbaterea până la discutarea problemelor sociale care apăreau în cursul proceselor.

O bună relatare trebuie să rețină ce-i mai important. Așa fac ziariștii de talent când își titrează reportajele, care adeseori sunt improvizate la fața locului.

Fragment din „Tehnica scrisului",
Caiet Documentar editat de Catedra
de teoria și practica presei a Academiei
de Studii Social-Politice, pp. 3-6

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Pachete de la tanti Ani

(Urmare din pag. I)

Tata fuma Carpați fără filtru și, din când în când, scuipa firicelele de tutun care îi rămâneau pe limbă. Cred că pot să recunosc și acum mirosul fumului de Carpați dintr-o mie de țigări. Pentru că multă vreme mi s-a părut că toate miros la fel, nici nu m-am apucat vreodată de fumat.

Recunoșteam apropierea de intrarea în Pitești după un turn mare din beton, vopsit în verde spălăcit, de pe partea dreaptă a drumului. Când ajungeam la ăla, îl credeam pe tata când zicea că mai e puțin. De acolo, în 5 minute intram în oraș. Iar când ajungeam la poștă începea o nouă etapă de plictiseală.

«Dorina rămâne în mașină», îi zicea tata mamei, de parcă eu nu eram acolo. Bine, probabil știa că dacă-mi zice mie direct, încep să comentez și atunci dădea ordine «subalternilor». Și mama zicea: «Rămâi în mașină, Dorina! Și ai grijă să nu cumva să pleci de aici, să nu te joci la volan sau la pedale și să nu vorbești cu nimeni pe care nu-l cunoști». Regulile de aur ale disciplinei...

Și stăteam... O grămadă. Nu înțelegeam de ce trebuie să intre toți deodată acolo, la poștă, de ce nu rămânea cineva și cu mine, și de ce naiba stăteau atâta. Stăteam în mașină, cu un singur geam puțin crăpat, mă înăbușeam de cald și visam la minunățiile din pachet. Oare, de data asta, o fi pus și o păpușă? Sau măcar un joc cu broaște, cum văzusem eu la mama Ralucăi, colega mea, în Neckermann? Tanti Ani n-a trimis niciodată jucării...

Familia se întorcea la mașină după o vreme. Nu știu exact cât dura, dar mie mi se părea că treceau ore în șir. Ieșeau pe ușa poștei în grup, flancând cutia, și o băgau repede în portbagaj. «Ce-a trimis? Ce-a trimis?», urlam de pe bancheta din spate cu gura până la urechi. Tata se întorcea brusc spre mine, mă fulgera cu privirea și-mi zicea printre dinți: «Dorina! Șșșt! Gura mică!»

Nici nu știu de ce mai întrebam. Oricum, nu aflam nimic până ajungeam acasă. «Ieșirea» asta la Pitești mai avea un ritual. De fiecare dată când plecam de la poștă, nu mergeam direct spre casă. Întotdeauna ne opream la cofetăria mare, din centrul orașului, ca să mâncăm profiterol. La Câmpulung, în cofetării găseai numai prăjituri. Rar de tot, în fața restaurantului «Cina» apărea o vitrină frigorifică din care o femeie vindea cu 5 lei înghețată «de Brașov» – la vafă sau în pachete ca de unt. Dar profiterolul era o minunăție exotică. Avea înghețată de cacao, de vanilie și de căpșuni, pișcoturi, frișcă și sos de fructe. Acum, dacă mă gândesc, înghețata avea ace de gheață în ea, pișcoturile erau tari și frișca era cam fleșcăită, da' cine avea standarde atunci? Cu ce să compari? Era o minunăție! Și mereu îmi părea rău că nu reușeam să-l termin...

Când ajungeam acasă, țopăiam ca un câțel pe lângă mașină până când ai mei scoteau pachetul din portbagaj. Îl duceau, la fel, flancat de tot neamul, în scara blocului și apoi în casă. Tata așeza cutia pe masa «de musafiri» din sufragerie și o deschidea. Era deja desigilată și plină doar pe jumătate. Mă gândeam atunci că în Franța nu s-or găsi cutii mai mici... După '89, tata mi-a povestit că trebuia să împartă conținutul pachetului cu cei de la vamă, ca să nu ni-l confiște pe tot.

Mama începea să scoată din cutie pungi de cafea boabe de 1 kg sau măcinată și «vidată» de 500 g, ciocolate cu lapte, cu alune, cu fistic, cu cremă de fructe , punguțe cu stafide, cu caramele și dropsuri colorate, cutiuțe de Tic-Tac și gumă de mestecat Wrigley's cu mentă sau banane. Fiecare dintre ai mei avea visul lui despre ce-o să fie în pachet de data asta. Mama ar fi vrut o bluză „ca la Paris", bunică-mea visa la un parfum, tata și-ar fi dorit o spumă de ras... Și eu păpușa. Sau măcar jocul cu broaște din Neckermann...

Dar tanti Ani nu punea niciodată altceva. Abia după '90 a început să ne trimită haine. Lălăi, în culori țipătoare, uneori decolorate de soare. Le lua din târgul de vechituri. Probabil avea impresia că ne trimite «ajutoare», cum se purta pe vremea aia. Pachetele alea ajungeau la gunoi, de unde le luau țiganii.

La mine și la verișoară-mea ajungeau dulciurile. Bunică-mea punea stafidele bine într-un sertar din bucătărie, pentru prăjituri și cozonaci. Iar mama și tata începeau noaptea meșterirea «pachețelelor».

«Pachețelele» se confecționau din pungi de un leu. Tăiate în jumătăți sau sferturi și lipite pe margini cu fierul de călcat. Pe covorul din dormitor, mama așternea un prosop gros, pe el punea un fund de lemn, pe fund punea punga tăiată, deasupra marginii o altă bucată de ziar și apoi punea fierul încălzit. Toată casa mirosea a plastic încins. După ce lipea trei margini, mama umplea punguța rezultată cu cafea din pachetul de la tanti Ani. Apoi lipea și ultima margine și punea «pachețelul» deoparte. Făcea câte 10-20 de «pachețele» pe care le dosea în șifoniere, printre haine. Cu ele «rezolvau» lucruri – o baterie de mașină, un kg de ulei, un pui...

Eu și verișoară-mea trebuia să ne bucurăm de dulciuri în casă. N-aveam voie să spunem la nimeni despre pachete, n-aveam voie să ieșim în curtea blocului mestecând gumă, trebuia să ne facem că nu vedem unde sunt ascunse «pachețelele»".

(a consemnat Andreea SMINCHIȘE)

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. I)

Suntem deja obosiți, aerul dimineții ne zăpăcește de cap. Urcați în tren cursă de persoane și coborâți la Pufești, venim acasă la Neculai Gavrilă. Nu suntem seviți cu nimic, deși de e sete. Nu cerem nimic. Plecăm, câți suntem, șapte, șosiți de la Adjud, regretând lipsa familiei surioarei Ita-Fănica, pe unde ne conduce, entuziasmat, kilometri întregi (la un moment dat întorcându-se acasă, de unul singur), în afara comunei, Neculai, fratele cumnatului meu Viorel. Traversăm locurile „industrializate" pe unde se selectează piatra și nisipul scoase din Siret, aduse cu șalupa și cărate pe bandă rulantă. Ne minunăm de risipă. Mergem apoi pe marginea barajului cimentat, nor ridicat, tot înapoi, spre Adjud: căpiem de atâta rătăcire, bătuți în cap de soarele torid. Luăm seama că am fost induși în eroare de Viorel Gavrilă, că am greșit coborând din tren la Pufești, e prea departe de locul unde ar exista o posibilitate să traversăm Siretul. Dacă am fi venit prin satul Burcioaia, trei kilometri pe jos, am fi fost cel mai aproape – dar când e să te iei după orgolii extrafamiliale... Am greșit planul. Suntem deja morți de oboseală când ajungem în dreptul satului Domnești: deja nu mai vedem „frumusețea sălbăticiei și peisajele", suntem epuizați de nervi că nu găsim un drum care să ne ducă spre Siret – pur și simplu! În dreapta noastră e mlaștină, kilometri întregi... Tot mergem pe coada fundului unui viitor lac de acumulare „de la Călimănești". Acum e porumb semănat pe malul diferitelor bălți dimprejur. (...) Prin bolovani și nuiele, împiedicați de crengi rămase de la cine știe ce inundație, ajungem la un nou șantier de regularizare a Siretului, ce o mai fi și ăsta, parcă mergem printr-un labirint nenatural, fără scăpare. În luncă, sunt copaci prăbușiți, îi ocolim. Când ieșim din pădure, pe un drum pietruit, brusc, rămânem cu gura căscată: descoperim un pod uriaș, de ciment, abia dat în folosință, complet inutil, scos din funcțiune de unul din multele brațe (nu cel mai important!) ale Siretului, nu am mai pomenit așa ceva, a fost surpat „la rădăcini", din temelie, la prima viitură serioasă? Podul nou, ridicat peste acest braț al Siretului, căzut într-o parte, strâmb, poate fi escaladat doar de oameni – în nici un caz nu poate fi folosit de mașini, deja investiția, de proporții, s-a dus pe apa Sâmbetei, un picior al podului a fost dislocat. Podul e o parodie „modernă" de ciment în mijlocul „haturii sălbatice"... Pășim cu teamă peste acest pod, așteptăm parcă din clipă în clipă să se prăbușească, sub el apa are vârtejuri, degeaba facem pe grozavii, bravând când stăm aplecați peste balustrada lui... (...) Pratic am venit până aici deoarece am tot fost duși cu vorba că e o barcă pe undeva care să ne treacă – dar unde o fi exact, numai Dumnezeu știe. (...) De necrezut, găsim după o tufă verde, deasă, de mărăcini, nesfârșită, o barcă de tablă cât toate zilele, cu vâsle, nepăzită, prinsă de un cablu gros cât o mână de copil, cablu ce traversează Siretul, legat pe ambele maluri de copaci zdraveni. (...) Deoarece Siretul ne-a dus, prin forța curenților lui, singur, la celălalt mal, apa învolburată împingând uriașa noastră barcă de tablă pe scripetele care scârțâia pe cablu, făcându-ne și scârțâitul ăsta „pielea de găină". (...) Cu chiu, cu vai, „cei șapte nemagnifici din familia Stoiciu" traversăm până la urmă cu bine Siretul undeva, departe, în dreptul satului Domnești, pe banca uriașă de tablă, barcă adusă la celălalt mal mai degrabă de curenții puternici ai apei umflate decât de zbaterile noastre la vâsle sau la „prăjinile de 10-15 metri". (...) În sfârșit, rupți de oboseală, ajungem într-un cătun de țigani românizați (Arba?), fără curent electric și cu case mici făcute din chirpici, cu garduri de nuiele. (...) De aici încolo vom începe urcușul abrupt. Dealul e lung. Am sosit tocmai când pleacă lumea de la mănăstirea Sihastrul, nu vom mai prinde nici o slujbă la manăstirea cu același nume, mănăstire pe care o văd pentru prima oară. (...) Mănăstirea Sihastru e ingrijită, minunat așezată: e ora 12:00, ne scuturăm de praf, intrăm să ne închinăm, descoperim înăuntru o „biserică" uluitoare, pronaos, naos și catapeteasmă nemaivăzute, cu pictură nouă, stilizată, ia te uită, cu candelabre de argint masiv și ferecături ale icoanelor de valoare, cu o sculptură în lemn făcută de un artist profesionist. (...) Curios, sunt incredibil de mulți vizitatori, veniți să se roage, să dea de pomană, să bată mătănii sau să se mai minuneze „în" „vremrile grele pe care le traversăm". Plecăm din curtea Mănăstirii Sihastru cu o nemulțumire nedeslușită în suflete. (...) Nu avem de ales și ne așezăm la soare, într-o poieniță, la masă printre tufe de alun. Eu și Doina am adus o conservă mare, sovietică, de pește, ouă fierte, telemea, roșii și pâine. Mă rog, mâncăm la grămadă, nu e nevoie să ne sătură, avem și dulceață, nu avem însă apă! (...) Într-un târziu ajungem la hidropluta piticului de la o sondă din dreptul Burcioaiei, dăm trei lei fiecare. Privim pe sub sprâncene piticul matur, un adevărat fenomen al naturii, care trage hidropluta cu mâinile, cu o ușurință nefirească, pe cablul agățat de la un mal la celălalt... Dimineața, tata mi-a făcut un nou rând de chei de yală (pierdute sau furate ieri la prânz la Focșani!) după cheile soției, la un particular. (...) Coborât din tren personal la Focșani, întreb la informații dacă n-au fost găsite niște chei pe peron într-un portmoneu, ieri: nu, mi se răpunde, întrebați la miliția gării. La miliția gării nu e nimeni... Mai bine mergi și întreabă la Securitatea județului, îmi spune soția.

Liviu Ioan Stoiciu, Jurnal stoic
din anul Revoluției, urmat de
Contrajurnal, Pitești,
Paralela 45, 2002, p. 46-5

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. I)

S-a întreținut și cu Nicolae Constantin, membru al CPEx al CC al PCR, oaspete de onoare la festival și cu Nicolae Gârba, ambasadorul României la Phenian. Clubul român și-a delectat vizitatorii cu un program folcloric tradițional.

Campioni la tenis

Românul Florin Segărceanu a pierdut în finala Turneului internațional de tenis de la Varna (Bulgaria). Olandezul Meno Osting l-a întrecut pe Segărceanu cu scorul de 6-1, 6-3. În clasamentul final al circuitului de turnee „Balkanturist" însă, locul I a fost ocupat tot de Segărceanu, cu 60 de puncte, urmat de Meno Osting cu 59 puncte și Răzvan Itu, care a acumulat un total de 47 puncte. În această competiție, tenismenii români au câștigat două turnee: Răzvan Itu la Sofia și Florin Segărceanu la Nisipurile de Aur.

Brandul „Automaticii" – Mediaș

Întreprinderea „Automatica" din Mediaș fusese, înainte de Congresul al IX-lea, un simplu și modest atelier de reparații, scrie „Scinteia". Pe parcurs trecuse printr-un proces de „revoluționare tehnologică" iar valoarea producției-marfă crescuse de peste 20 de ori. Meritul revoluției din '89 îi revine aceluiași om providențial al patriei. „Adevărata identitate a întreprinderii a fost câștigată în 1984, o dată cu vizita de lucru a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în unitatea noastră", a declarat directorul întreprinderii, ing. Dionisie Bucur.

Mineraliere de mare tonaj, noi-nouțe, la Constanța

Succese semnificative în întrecerea socialistă raportau și constructorii navali din Constanța. Recent finalizeseră, „în condiții optime de calitate", două mari mineraliere de 165.000 tone. Aceasta în condițiile în care Întreprinderea Antrepriză de Construcții Portuare Constanța manifesta „o grijă deosebită pentru cât mai buna gospodărire și folosire a materialelor de construcții". Prin reintegrarea în circuitul productiv a fier-betonului recuperat, constructorii portuari au economisit, de la începutul anului, peste 230 tone de metal.

Tabără de pionieri dedicată lui Eminescu

Iulie era lună râvnită la bilete de concedii și tabere. La mare căutare erau taberele organizate în zone montane, în Maramureș, sau pe litoral. La Botoșani, în „anul Eminescu", tocmai se deschisese o tabără nouă, „Luceafărul", în pădurea Agafton. Programul taberei includea o mulțime de activități distractive, dar și educative. Cele mai așteptate erau excursiile și drumețiile, în care copiii studiau mediul înconjurător, vizitau fabricile și uzinele județului sau obiective turistice din zonă. Seara, sau în zilele cu vreme urâtă, erau organizare întâlniri literare sau concursuri gen „Cine știe câștigă" pe diverse teme. Abia sosiți în tabăra „Luceafărul", copiii au vizitat complexul muzeistic „Mihai Eminescu" de la Ipotești. Aici, au văzut locurile copilăriei poetului și au urmărit spectacolul-evocare „Țară de glorii, țară de mărețe împliniri".

Scînteia

Încheierea lucrărilor Consfătuirii Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia

COMUNICATUL

Întîlnirea conducătorilor partidelor comuniste și muncitorești din țările socialiste participante la Tratatul de la Varșovia

Personalități, „la secret"

Biblioteca Română din Paris a găzduit o zi culturală. Au fost deschise expoziții documentare românești și franceze și de carte social-politică și istorică „În acest cadru, au fost evocate principalele momente ale luptei poporului român pentru păstrarea entității naționale și formarea statului național unitar, precum și relațiile tradiționale de prietenie dintre România și Franța de-a lungul secolelor ", scria presa românească. Ziua culturală s-a bucurat de prezența unor reprezentanți ai UNESCO, specialiști, oameni de artă și 'cultură. Care anume? Secret.

Alexandra ZOTTA

În 1989 biblioteca de la „Ștefan Gheorghiu" era considerată cea mai modernă și utilată din sud-estul Europei FOTO: Lavinia Betea

Învățământul de partid: poarta de acces la promovare

(Urmare din pag. I)

Organizare și conținuturi

Școala de partid a fost organizată la două niveluri. Învățământul superior funcționa pe lângă Comitetul Central al PCR, iar cel mediu pe lângă organele locale de partid. În 1948 existau două instituții de învățământul superior de partid. Pe de o parte, „Ștefan Gheorghiu". Denumirea completă a variat de la perioadă la perioadă. De exemplu, între 1952 și 1966 s-a numit școala Superioară de Partid „Ștefan Gheorghiu", iar din 1966, Academia de științe Social-Politice „Ștefan Gheorghiu". Pe de altă parte, funcționa școala Superioară de științe Sociale „Andrei A. Jdanov", înființată în 1948 (anul morții „patronului"). Misiunea sa centrală era instruirea propagandiștilor. Din 1949, cele două secții au fost propaganda și presa, iar din 1954 i s-a adăugat un Institut de științe Sociale. Din 1958, anul retragerii trupelor sovietice din România, școala Superioară „Andrei Jdanov" a fost absorbită de școala Superioară „Ștefan Gheorghiu".

Academia de Partid „Ștefan Gheorghiu" a cuprins trei facultăți: Facultatea de Filosofie și Științe Politice (având ca departamente filosofie/sociologie și științe politice), Facultatea de Economie (cu trei direcții de specializare: organizare și conducere economică, economie mondială și economie generală) și, în fine, Facultatea de Istorie a Mișcării Muncitorești. Durata cursurilor era patru ani la zi și cinci ani la fără frecvență.

În afara instruirii propriu-zise, instituția mai derula și cursuri de perfecționare a cadrelor care, în general, trecuseră prin învățământul superior de stat sau care proveneau din rândurile partidului, administrației de stat sau a diferitelor organizații de masă. Pentru prima categorie, cursurile durau un an la frecență sau doi la fără frecvență, în timp ce pentru cursanții din a doua categorie, durata varia de la doar 15 zile la un an. Pe lângă cursurile de perfecționare, cadrele de partid, în baza unor recomandări solide, mai puteau urma cursuri de doctorat de trei sau patru ani („cu scoatere din producție").

Experți în „socialism științific" și propagandă

În 1971, Academia de învățământ Social-Politic „Ștefan Gheorghiu" (denumire pe care a căpătat-o cu un an înainte) se reorganizează în sensul că i se mai adaugă două institute nou înființate. Este vorba de Institutul Central de pregătire a cadrelor de conducere din economia și administrația de stat. Acest institut era abilitat să ofere diplome de doctor pentru cadrele absolvente de învățământ superior și cu o vechime de peste opt ani în munca de partid. Al doilea institut vizează pregătirea cadrelor în probleme de conducere social-politică. Cu alte cuvinte, acest institut instruia cadrele care, la rândul lor, îi vor instrui sau perfecționa pe alții în tainele „socialismului științific" de-acum. Alte cursuri la „Ștefan Gheorghiu" erau cursul superior de partid, ziaristică, perfecționarea cadrelor didactice de la catedrele de științe sociale din învățământul superior de stat, din sindicate etc. De asemenea, exista un curs postuniversitar.

Pe lângă învățământul superior, care aparținea Comitetului Central, mai existau școlile de partid de pe lângă comitetele județene de partid. Erau numite și școli serale datorită susținerii acestor cursuri după terminarea programului de lucru de opt ore. Începutul acestora se leagă de cea de-a doua aniversare a republicii, mai exact la 30 decembrie 1949. „Elevii" proveneau din rândurile secretarilor și membrilor birourilor organizațiilor de bază sau, pur și simplu, din rândurile muncitorilor din fabrici și uzine sau chiar intelectuali cu „perspective de promovare".

Învățământul de partid nu este o practică specifică PCR. Instituții similare pot fi găsite în toate țările „lagărului comunist", originate în școlile Cominternului.

În anii '80 singurul loc unde se obținea calificarea de ziarist era la Facultatea de ziaristică a Academiei „Ștefan Gheorghiu". Toți angajații din presa județeană și centrală cu alte specializări erau trimiși la cursurile post-universitare ale acestei facultăți.

Figuri emblematice ale Academiei „Ștefan Gheorghiu" au fost ultimii săi doi rectori – Leonte Răutu (1972-1981) și Dumitru Popescu (1981-22 decembrie 1989).

Nicolae DRĂGUȘIN

De la „morală reportaj" la „brigada mobilă"

(Urmare din pag. I)

Secția „morală reportaj"

Încă din anii '80, Sorin Ovidiu Bălan se ocupa de investigații. Pe atunci însă, secția la care lucra se numea „morală reportaj". „Pe săptămână, noi aveam de acoperit o pagină, joia, în afară de reportajul de prima pagină, zilnic, în dreapta jos, spune gazetarul. În primul rând, erau niște cuvinte pe care nu aveai voie să le folosești: bătrân, coadă, mâncare, biserică, popă, cruce. În cartea de istorie nu-i mai zicea Mircea cel Bătrân, ci cel Mare. Ca să ne scoatem basma curată, s-a inventat reportajul literar. Nu aveam drept criteriu evenimentul, așa cum se întâmplă în genurile jurnalistice.

Trebuiau acoperite toate zonele țării, trebuiau reflectate marile realizări în mod egal, să fie și un neamț, doi unguri, o femeie, un miner, un agricultor, un strungar. Ca să reușim să scriem un reportaj, făceam așa, poezie din asta, cam cum e în «Cartea Oltului»: soarele care răsare în comuna Gicuța Mare, și aici, la 1600, Mihai Viteazul și-a rupt potcoava la cal, și mai este potcovăria unde și-a reparat potcoava, și moș Gheorghe care, în înțelepciunea lui, zice că s-a înscris în colectiv etc. Ăsta era reportajul de pagina întâi. În schimb, în pagina de joi, puteam să facem treabă, cu anchetă, subtitlu... Chiar așa se numea: «Ancheta noastră». Șefa de secție, de exemplu, făcea următoarea șmecherie. Prindeai pe unul care fura la cântar. Dau un exemplu. Și atunci, ea făcea un șapou la pagină. Construia fraza de genul acesta: «Furatul la cântar în societatea noastră este incompatibil cu normele etc., și, cum a zis secretarul general Nicolae Ceaușescu, două puncte». Și urma un citat, între ghilimele. Apoi apăreau anchetele."

Despre câteva anchete mai „tari" își aduce aminte și acum. „Una a avut și rezultate, și m-am mândrit cu ea. Exista și un precedent. Se publicase în Scînteia, în urmă cu un an, ancheta «Am fost o săptămână constructor de case», a lui Florin Ciobănescu. Se dusese în Brăila, se îmbrăcase ca salahor și a muncit pe șantier timp de câteva săptămâni. Le-a făcut și poze și apoi s-a întors și a scris o anchetă pe bune, bine documentată. Am prins și eu un subiect. Materialul s-a numit: «O notă falsă în glasul roților de tren», despre Cornel Popa, un amărât care lucra la CFR Grivița, acuzat pe nedrept că nu făcuse o lucrare. Inginerul i-a desfăcut contractul de muncă cu litera i (indisciplină – *n.r.*), ceea ce însemna că nu se mai putea angaja prea ușor. El a venit la redacție, m-am documentat, am fost chiar și la un secretar din Ministerul Transporturilor, care m-a avertizat că am carieră în față. Mi-a zis: gândește-te ce scrii! Am scris articolul și omul a fost reangajat și i s-au plătit și vreo patru-cinci salarii cât stătuse acasă."

La întâlnirea cu mai-marele din minister, Bălan a aflat pentru prima oară și diferența dintre aviatori și ziariști. „Mi-a spus așa: aviatorul zboară și apoi greșește. Ziaristul însă greșește și apoi zboară!"

O altă anchetă, desfășurată în Ardeal, era să împlinească predicția înaltului funcționar. „Am mai făcut o anchetă, după care am fost trimis pentru o perioadă la departamentul corectură, ca să-mi dispară semnătura. M-am dus la Cluj, unde era un grup extrem de violent de tâlhari care prădau femei noaptea. Printr-un prieten am ajuns la un procuror stagiar din localitate. Procurorul ne-a dat un dosar de la Parchet. În dosar erau fii de șmecheri din zonă (directori, secretari). Mie îmi sărise de la început în ochi faptul că ei foloseau o mașină Volkswagen. Miliția și Procuratura din Cluj îi pasase dosarul tinerei stagiare. Așa a ajuns la presă. Am publicat ancheta fără să-i spun redactorului-șef. A doua zi s-a primit telefon de la partid: «Cine a scris să-l dați afară!». Trei luni de zile am stat la corectură. După care am revenit în secție."

Aflăm astfel de la Sorin Ovidiu Bălan și despre subiectele considerate intangibile în „societatea multilateral dezvoltată". „Printre subiectele tabu mai menționez: ITB. Nu aveai voie să scrii despre unitățile de alimentație publică, cârciumi adică. Mai ales despre șefii lor care dădeau șpagă, ofereau mese pentru unii din conducere. Dar am aflat că de muzica din restaurant răspundeau tot acești responsabili. Exista o reglementare a Consiliului Culturii că trebuia să fie 60% muzică românească, 40% străină, fără obscenități. Astfel le-am tras-o la muzicanți, și i-am ars și pe șefii de cârciumă. Ancheta s-a numit «Cenușăreasa, Albă-ca-zăpada și alte povești cu cântec». Să vezi ce veneau lăutarii pe hol la Scînteia Tineretului cu ness, cu carne, cu salam!"

Florin MIHAI

RESTITUIRI

Deținuții criticau politica de emigrare

Strict secret
Nr. 0053/2/30.03.1989
Adnotare: Atenție! Să nu i se permită acestui individ să facă propagandă și în detenție. Semnează indescifrabil

Obiectivul se referă, în discuții, la faptul că și din alte țări se fac emigrări de persoane, însă nu este ca la noi. În țara noastră s-a dat decret ca cei care doresc să plece să plătească școlarizarea, să plătească tot. Mai afirmă că aici nu judecă nimeni, totul se face fără judecată, de aceea lucrurile nu merg cum trebuie. După o scurtă pauză în discuție, obiectivul spune: „Treptat-treptat se vor schimba lucrurile, se va renunța la politica asta pe care o facem noi". Intervine deținutul Pârvu, care întreabă că dacă se va schimba politica asta, atunci ce se va spune despre ea? Obiectivul afirmă că se va spune simplu că a fost o experiență, o experiență care n-a fost bună. Mai spune că la un moment dat se va dovedi că actuala politică nu e eficientă. Apoi obiectivul se referă la faptul că la ora actuală nu există nici un fel de cointeresare, în special din partea tineretului, dar nici din partea celorlalți, aceasta și datorită faptului că nu se câștigă. Nu li se dă posibilitatea oamenilor să câștige.

Extras din dosarul de urmărire informativă a lui Dumitru Iuga, provenit din arhiva CNSAS

DIN ARHIVA MINISTERULUI DE EXTERNE

Masa rotundă a opoziției

Recent, în Ungaria s-a înființat o nouă organizație politică, „Partidul Octombrie Maghiar", care urmărește transpunerea în viață a „țelurilor revoluției și războiului pentru independență din 1956". Vineri, 30 iunie a.c., conducerea acestei noi formațiuni politice a ținut o conferință de presă internațională la Budapesta, în care Gyorgy Krasso, emigrant maghiar care în prezent locuiește în Marea Britanie, cunoscut pentru poziția și atitudinea lui anticomunistă, a făcut prezentarea acestui partid. Rezultă că este vorba de un partid radical, care își propune să acționeze împotriva „elementelor manipulante din procesul actual de democratizare din Ungaria". După Gyorgy Krasso, unele forțe alternative din Ungaria au acceptat deja această manipulare, participând la negocierile „mesei rotunde a opoziției" cu PMSU. La 9 iulie.a.c va avea loc prima „conferință lărgită" a Partidului Octombrie Maghiar, la Teatrul „Jurta" din Budapesta. Dorim să menționăm că, din multitudinea de partide și organizații alternative existente în Ungaria până la această dată, „Partidul Octombrie Maghiar" este prima formație politică care se declară în mod deschis împotriva comunismului.

Traian Pop

Document din volumul: 1989 – Principiul dominoului. Prăbușirea regimurilor comuniste europene, Ediție de: Dumitru Preda și Mihai Retegan, București, Editura Fundației Culturale Române, 2000, p. 126

Dulgherul din Ploiești, revoluționar de meserie

(Urmare din pag. I)

Din toată ființa lui impunătoare și nespus de simpatică respira energie și conștiință proletară. Iar când a vorbit în urma unor cuvântări de seamă a fost o încântare, o bucurie, o admirație unanimă. Se cunoștea omul trăit în vijelia muncii și luptei, care se pricepea să spună măiestrit și tare ceea ce avea pe suflet. Venea din sonde și era el însuși o sondă în erupție."

Declinul fizic a început o dată cu răscoala de la 1907. Atunci a fost arestat, sub învinuirea de insultă aduse armatei române și instigare la răscoală. Despre deținutul Ștefan Gheorghiu și-a amintit, peste ani, șeful de post Cofaru. „Pentru el aveam un consemn special: a nu-l lăsa să comunice cu nimeni și nici a i se da posibilitatea de a primi jurnale, țigări sau mâncare de afară." Era închis într-o cameră umedă, cu ciment pe jos. Deși scurtă, recluziunea din închisorile Ploiești și Galați se pare că i-a zdruncinat sănătatea. Nu va fi îmbunătățit situația nici traiul său de hoinar.

La eliberarea din închisoare, a plecat spre porturile dunărene, Galați și Brăila, în neobosita sa acțiune de „mobilizare a maselor". La Brăila îl va cunoaște, printre alții, pe Panait Istrati, după cum va consemna ziaristul S. Schafferman: „Panait Istrati a venit la conducerea sindicatului recomandat de Ștefan Gheorghiu. Bolnav, obosit și nevoit să se retragă ca să-și caute sănătatea, acesta nu vedea un înlocuitor mai ideal decât pe acest tânăr prieten, legați între ei prin nenumărate afinități sufletești și intelectuale. Era în perioada de mare fermentație a portului, când muncitorii fuseseră răscoliți de agitația lui Ștefan Gheorghiu. Trebuia continuată campania de revendicări începută de acesta și Gheorghiu a insistat din toate puterile ca Istrati să preia această sarcină. (...) Amândoi erau situați mai la stânga mișcării, fără o linie precisă, dar întotdeauna nemulțumiți de felul cum centrul încerca să-și exercite autoritatea asupra lor, obligându-i să se exprime în termenii orientării unitare. Au existat între ei legături cu adevărat frățești, despre care Istrati avea să amintească mereu cu o nostalgică duioșie. «În mișcare am avut mulți tovarăși, dar Ștefan nu mi-a fost tovarăș, ci frate, frate adevărat, pentru că altul nu aveam»". Despre abaterile politice ale lui Ștefan Gheorghiu, biografiile pe linie de după 1945 nu menționează. Nici despre prietenia la cataramă cu scriitorul care s-a dezis de comunism, scriind spre sfârșitul vieții în revista unui disident legionar. Anii dinaintea „marelui război" și-i petrece prin sanatorii. Și-a îngrijit sănătatea câteva luni la Bârnova, în apropierea orașului Iași (1911). Îmboldit de Istrati, atras de clima caldă și uscată a Egiptului, va pleca împreună cu scriitorul spre țara piramidelor. Gurghi, cum îi spuneau arabii, va rezista câteva luni printre străini, în Portul Alexandria. În 1912, s-a întors în țară, în peregrinarea sa obișnuită de-acum, între orașul de baștină (Ploiești) și cel adoptiv (Brăila). Marginalizat în mișcarea socialistă pentru vederile sale „anarhiste", a obținut totuși o funcție, devenind secretarul Uniunii de transport. Tot mai slăbit, s-a internat în sanatoriul Filaret. Acolo se stingea, la 6 martie 1914, la vârsta de 35 ani. În tonul Internaționalei și în falfâitul steagurilor roșii, va străbate drumul fără întoarcere dinspre București spre Ploiești. Pentru Ștefan Gheorghiu, dulgherul militant socialist, începea a doua existență, conferită de prezența în panteonul revoluționarilor de stânga.

Florin MIHAI

ARTICOLUL ZILEI

Pielea de porc (II)

Acceptarea imposibilului e uneori din plin răsplătită. Resemnata mireasă a porcului se convinge singură de acest lucru, – și ce răsplată!... Noaptea, mirele ei cu rât și codiță își lepădă pielea și se prefăcea în Făt-Frumos! Și cât combătuse, sărmanul, handicapat, ca porc...

S-a spus despre pielea respingătoare a acestui animal că ea reprezintă, în basm, condiția pământească, forța, vitalitatea firii. Se poate. Așa o fi. După cum alți eroi din povești au alte caracteristici minunate în care le stă puterea. Femeile însă fac deseori, în aceste cazuri, gafe (gafe?) monumentale. De pildă, Dalila, care îi taie în joacă lui Samson, părul. Războinici cumpliți, – domoliți, îmblânziți, ortrăviți de farmecul unei muieruști și care zac în iarbă moleșiți, îmbolnăviți, amețiți de dulci șoapte de amor și de mângâieri... Prost sfătuit, – deși s-ar putea spune și invers, – fata împăratului aruncă pe furiș în foc detestabila armură a soțului ei, dorindu-și-l uman, doar uman, în culmea frumuseții sale bărbătești. Și toate se surpă într-un sufocant miros de șorici bine pârlit. Palate, bogății, fericirea. Și ea privește în jur, mirată. Totul să depindă de o piele de porc? De grosolănie, de bestialitate?... Piele, care, de fapt, era un blestem. Băboiul, vrăjitoarea, preschimbată în scroafa cu cei doispe godaci, il dscunsese printre aceștia, prefăcut în purcel, pe tânărul împărat, cu gândul să-i ia împărăția. Făt-Frumos își ceartă soața pentru imprudența ei și o încinge peste mijloc cu cercul de fier ce nu va plesni decât când îl va atinge el cu mâna dreaptă. Numai așa se va elibera pruncul zămislit, iar cercul înseamnă zici o condamnarea pe termen lung, o carceră, o suspendare a vieții, până ce mediul moral va redeveni propice. Și pleacă Făt-Frumos, se retrage asemeni Luceafărului în lumea sa pură și inaccesibilă. O singură recomandare concretă, aruncată în grabă: dacă va avea totuși nevoie de el, să-l caute la mănăstirea de Tămâie. Văzându-se „așa de nenorocită și horopsită", fata nu știa ce drum să apuce. De părinți îi era teamă. De „șugubeața defăimare a oamenilor", nu mai vorbim. Disperarea te învață să lupți. Dragostea, și ea, din deznădejde crește. De mănăstirea aceasta de Tămâie însă nimeni n-are habar. Nici sfânta Miercuri, nici sfânta Vineri, nici sfânta Duminică, aceste bune, energice „Dame ortodoxe" ori căpitănese din Armata Salvării. Doamne de inițiativă, active, deși în vârstă, gata oricând să sară, să ajute. La sfânta Duminică, totuși, apare un strop de lumină, sub înfățișarea ciocârlanului șchiop ce tocmai trecea în zborul său penibil. Noroc cu el! El știa, el cunoștea adresa, că pe-acolo „il purtase dorul și-și frânsese piciorul".

Și ciocârlanul pe sus și fata pe jos, încet-încet ajung unde trebuie. Înzestrați cu cele trei daruri făcute de surorile Miercuri, Vineri, Duminică: furca de aur ce torcea singură, vârtelnița și cloșca de aur cu pui. „ – Iaca, mănăstirea de Tămâie!" – o anunță ciocârlanul, un notar cu vorbire rurală. „Acolo se află Făt-Frumos, pe care-l cauți tu de atât amar de vreme. Nu cumva ți-i cunoscut ceva pe aici?..."

Cum să nu. Podul cel minunat! Bogățiile! Palatul babei și moșului unde trăise fericită cu Făt-Frumos! Să nu se bucure prea repede, îi pune în vedere însoțitorul, n-a scăpat de pericole. Apoi o duce la o fântână, și îi zice să aștepte acolo, dându-i și instrucțiunile necesare, ce să facă ea cu furca, vârtelnița și cloșca de aur... (...) Până ce un slujitor credincios observă și-l previne pe Făt-Frumos, iar când apare a treia oară hoanghina cu laptele ei otrăvit, el își zise-n gând în dulcele, clasicul stil al lui Nichita Stănescu: „Acest lapte nu se mai bea". Și se făcu iarăși că doarme... Atâta doar că noaptea aceasta, a treia. Fata o „cumpărase" în schimbul Cloștei de aur cu puii ei scânteietori, ea, care purta în pântecul strașnic încins cu cercul de fier progenitura lui Făt-Frumos. (...) Și cercul cedează și pruncul se naște și înțelesul odată cu el. Iată cum o iubire dreaptă, cinstită, credincioasă învinge (chiar și în realitate) o infernală piele de porc.

Constantin Toiu
România literară, nr. 28/1989

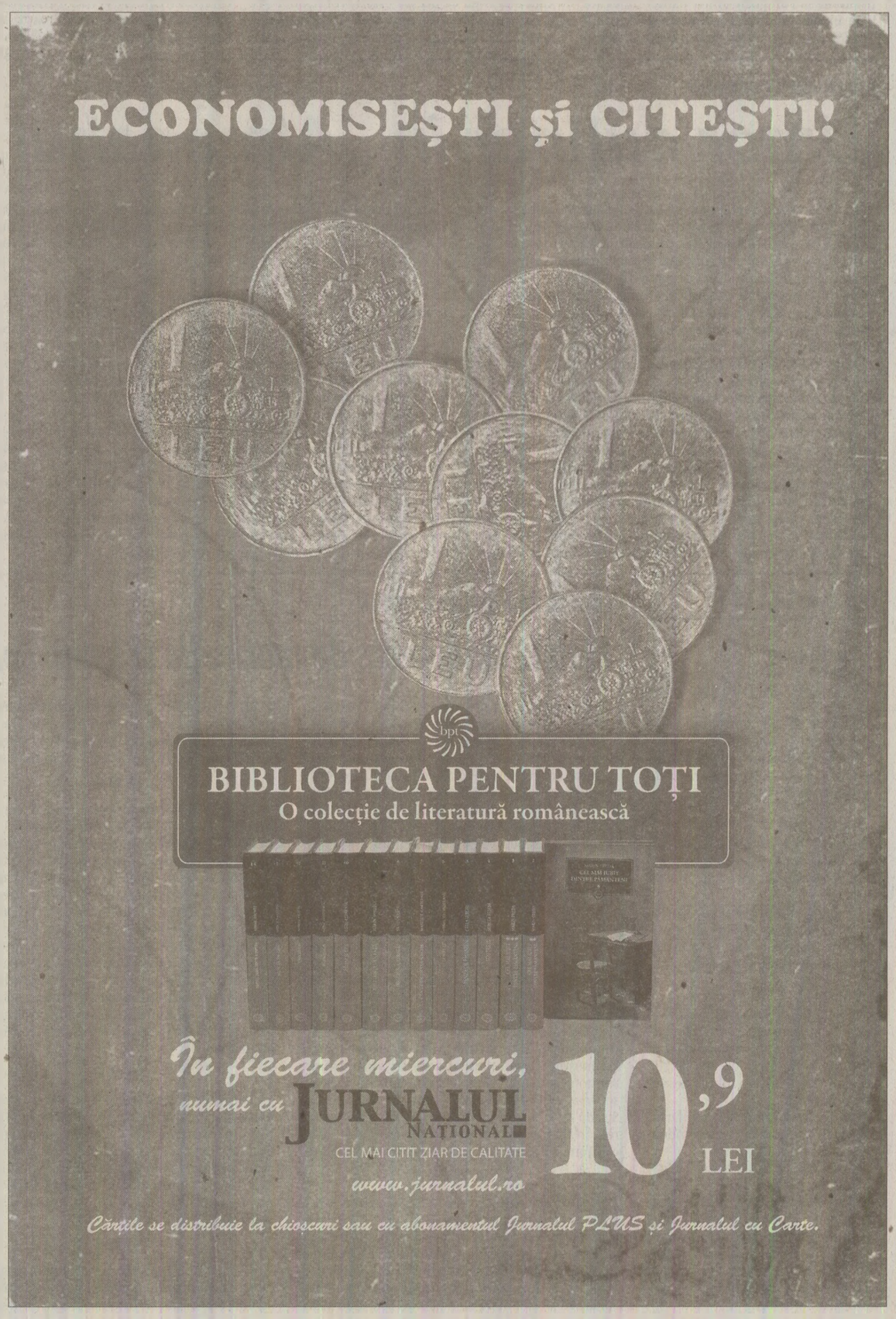

ȘCOALA LENINISTĂ DE LA MOSCOVA

Pregătirea teoretică a figurat încă de la începuturi printre obligațiile de bază ale „bunului comunist". Imediat după înființare, Cominternul s-a confruntat cu problema pregătirii oamenilor care să producă schimbarea de regim în Europa. Pentru „pregătirea cadrelor", în 1926 a fost înființată la Moscova „Școala Leninistă". Școlile menite instruirii teoretice au evoluat în timp, o dată cu regimul. După al doilea război mondial, instituții de gen au apărut în statele gravitând pe orbita Moscovei. Indiferent care era denumirea de pe frontispiciu, numele profesorilor sau programa școlară, ele reproduceau modelul Școlii Internaționale Leniniste înființate la Moscova în 1926.

Majoritatea comuniștilor care s-au aflat la Moscova în perioada interbelică i-au fost cursanți. Unii au ajuns ulterior funcționari ai Cominternului, au deținut funcții în structurile PCUS, alții s-au întors acasă pentru a aplica ceea ce învățaseră în „patria socialismului biruitor". De altfel, acesta era și scopul declarat al școlii: pregătirea cadrelor de conducere ale partidelor comuniste, făcută sub supravegherea Cominternului.

Școala de cadre avea cursuri de opt luni, pentru activiștii de rang inferior, și cursuri de trei ani, pentru membrii conducerii partidelor comuniste și pentru cei care dețineau funcție importantă cel puțin patru ani în partidele de proveniență. Absolvenții „cursului scurt" trebuiau să aplice noile cunoștințe în afara granițelor URSS, acolo unde Cominternul considera că este nevoie de ei. Cei din a doua categorie erau școliți pentru a deveni activiști ai Cominternului, urmând să-și desfășoare activitatea la Moscova. Programa școlii conținea cursuri de economie marxistă, istoria mișcărilor comuniste din fiecare țară în parte, metode revoluționare, spionaj și sabotaj. Totodată, cursanții învățau regulile de bază ale militantului comunist: conspirativitatea, critica și autocritica, ce fel de relații trebuie să stabilești cu ceilalți colegi de școală și de partid, metodele și tehnicile de agitație și propagandă recomandate de Comintern. Pentru a respecta întocmai regulile conspirativității, o dată cu admiterea la cursuri, fiecare elev primea un nume conspirativ. Din acel moment le era cu desăvârșire interzis să-și folosească propriile lor nume. Era interzis, de asemenea, să lege prietenii. Loialitatea față de partid, față de „cauza revoluționară" – și „solidaritatea clasei muncitoare" în întregul său trebuiau să înlocuiască „burghezele" relații de prietenie sau dragoste dintre oameni. Elevilor li se insufla zi de zi sentimentul fidelității absolute față de Uniunea Sovietică, chiar în

Ana Pauker a urmat cursul de 3 ani, rezervat „cadrelor superioare", și a făcut parte din a treia promoție de absolvenți ai Școlii Internaționale Leniniste FOTO: Arhiva personală a familiei Brătescu

defavoarea propriilor partide – considerate de altfel secții ale Internaționalei a III-a. „Viața în Uniunea Sovietică era insuportabilă pentru revoluționarii străini, scria comunistul polonez Hersh Mendel. Părea ca și când se încearcă totul pentru a-i umili și insulta pe absolut toți socialiștii care nu trecuseră prin școala rusă. Nu-i mergea bine nici unui comunist care, de exemplu, își lăuda propriul partid, care susținea că acesta este revoluționar și care, ca membru, se mândrea cu aceasta. În acele zile se știa sigur că aceasta îți poate aduce mari neplăceri. Știabii sovietici găsiseră și un nume pentru aceasta: «Subestimarea Uniunii Sovietice».

Secțiile Internaționalei a III-a selectau și trimiteau la studii pe unii dintre membrii lor. Recomadarea partidului de origine era obligatorie pentru admiterea în rândul cursanților. Selecția se făcea după anumite criterii. Într-un raport întocmit de Dori Goldstein în anul 1930, unul dintre liderii comuniștilor români între cele două războaie enunța o parte dintre acestea. „Selectarea studenților pentru Școala Leninistă de la Moscova, scria Goldstein, trebuie să se facă în principal dintre muncitori. Totodată, ea trebuie să cuprindă toate cele cinci provincii ale României, și îndeosebi, centrele industriale." Partidul selecta studenți pentru cursul general de la Moscova și pentru cursuri de scurtă durată (trei luni), în limba română. „Pentru cursurile de bază, se scria în raport, partidul trimite tovarăși dintre elementele conducătoare, cu singura condiție ca trecutul lor să fie imaculat. Pentru cursurile de trei luni, Comitetul Central trebuie să încerce să trimită elemente muncitorești, care s-au dovedit a fi elemente fruntașe în întreprinderi."

Cursurile de trei luni începeau la 1 septembrie și se finalizau la 1 decembrie. Pregătirea era programată în nouă decade. Astfel, programa de la Școala Leninistă de trei luni cuprindea următoarele materii: capitalism și imperialism; planul cincinal; Leninism; materialism istoric; istoria Cominternului Partidului Comunist Român, Federației Comuniste Balcanice; structura de partid și activitatea ilegală; mișcarea sindicală; cursul agrar; pregătirea militară.

Au urmat cursurile Școlii Leniniste și „revoluționari de profesie" născuți în România, ajunși la Moscova în anumite împrejurări ale vieții lor. Cea mai cunoscută dintre toți a devenit Ana Pauker. „Tovarășa Ana" a frecventat cursurile de trei ani ale „școlii de comuniști" între 1928 și 1930. Conform regulilor conspirativității, eleva Ana Pauker figura în actele școlii cu numele de „Sofia Marin".

În dosarul de cursantă a Școlii Internaționale Lenin se regăsesc domeniile asupra cărora s-au orientat aprecierile profesorilor. Astfel, Ana Pauker a fost evaluată la capitolul muncă politică a partidului, munca teoretică și munca practică, pregătirea politică, capacitatea de a face legătura între problemele teoretice generale și problemele politice actuale ale Internaționalei a III-a și ale propriului partid, gradul de însușire a gândirii critice față de propria persoană; s-a monitorizat de asemenea poziția politică a cursantei în perioada diferitelor episoade fracționiste. Autorul sau autorii evaluării mai menționau: „Aplică metoda marxist-leninistă corect. Are capacități pentru munca în colectiv. A participat activ la propaganda internațională. A dirijat grupul național român ca și grupul național de vară și s-a achitat bine de sarcinile sale. Este disciplinată. Este o bună tovarășă. A primit un avertisment de la Comisia de Control. Este potrivită pentru o funcție de propagandă".

Cristina DIAC

tv 9 iulie 1989

11:30 Lumea copiilor
În Epoca de Aur, sub tricolor și roșu steag, spre comunism, tot înainte! Reportaj de la forumurile județene ale pionierilor; Cutezători pășim pe drum de glorii. Program artistic pionieresc; Agenția „Vacanța" transmite! Note, știri instantanee; Șoimii patriei. Copii sănătoși – copii frumoși; Performanțele Daciadei. În prim-plan echipa de gimnastică ritmică și artistică a clubului sportiv „Triumf", campioană republicană; Desene animate. Redactor Ana Ștefănescu; Telefilmoteca de ghiozdan; Fetița și calul. Producție a studiourilor din RD Germană; Premieră tv Cu: Märtke Wellm, Wolfgang winkler, Annette Roth; Regia Egon Schlegel; Episodul 1

12:25 Sub tricolor, la datorie! Armata – participantă activă la edificarea marilor ctitorii ale Epocii Nicolae Ceaușescu. Reportaj; Spiritul revoluționar, fermentul întregii activități de pregătire și educație. Reportaj; „Arme cu tărie, suflet românesc". Program de versuri și cântece patriotice; Redactor colonel Nicolae Cenușă

12:40 Viața satului; În întâmpinarea Congresului al XIV-lea al partidului – congresul marilor victorii socialiste!; Tehnologii de vârf – recolte-record la grâu în numeroase unități agricole și județe ale țării; Actualitatea în agricultură. Seceriș '89; Oameni, fapte, atitudini. De la „Frumosul de Voinești" la programul național pomiviticol. Documentar; Telespectatorii întreabă, specialiștii răspund; Redactor Gheorghe Verman

13:00 Telex

13:05 Album duminical; Concert de prânz cu formația condusă de Felician Golea; Cu aparatul de filmat prin țară. Reportaj de Mădălina Tudor; Sub un cer senin. Muzică ușoară; În lumina soarelui de vară. Moment poetic; Pagini instrumentale cu Cornel Meraru; Desene animate; Un compozitor și cântecele sale: Camelia Dăscălescu; Din antologia umorului românesc; Telesport; Horă mândră, românească. Melodii populare; Aplauze pentru tinere talente; Mari comici ai ecranului; Autograf muzical cu formația „Savoy"; Secvența telespectatorului; Regia artistică Luminița Dumitrescu; Redactorii ediției: Gh. E. Marian, Ovidiu Dumitru

15:00 Închiderea programului

19:00 Telejunal

19:20 Cântarea României. Omagiul țării, conducătorului iubit. Emisiune realizată în colaborare cu Consiliul Culturii și Educației Socialiste și cu Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Teleorman; Redactori: Lucia Postelnicu, Luminița Constantinescu, Constantin Paraschivescu; Regia Ștefan Mărăscu

20:25 Film artistic
Dragoste și datorie

21:55 Telejurnal

22:00 Închiderea programului

vremea

În țară, vremea a fost caldă, iar cerul mai mult senin. Au căzut ploi, mai ales cu caracter de aversă, îndeosebi în zonele de deal și de munte din nordul teritoriului. Vântul a suflat slab până la moderat. Temperaturile minime au fost cuprinse, în general, între 15 și 22 de garde, iar cele maxime, în general, între 30 și 35 de grade. În București, vremea a fost călduroasă, cu cerul mai mult senin și înnorări slabe în cursul după-amiezii. Vântul a suflat slab. Temperaturile minime s-au situat în jurul valorii de 20 de grade, iar cele maxime au fost cuprinse între 33 și 35 de grade.

amintiri

RADIOGRAFII CULINARE

Umor culinar în „Almanahul gospodinei"

În „Almanahul gospodinei", editat de Revista Steaua, puteam citi în 1989 informații despre cum să ne amenajăm singuri locuința, care este inventarul necesar servirii unei mese festive, o scurtă istorie a gastronomiei, dar și rețetele unor vechi bucate românești. Almanahul mai cuprinde 1.321 de rețete culinare, precum și curiozități, recorduri, aforisme, fragmente de literatură umoristică, scrisă de autori români și străini.

Iată câteva proverbe chinezești, legate de mâncare, pe care le găsim în almanah: „Stomacul nu se umple cu mâncărurile rămase în barbă", „Mâncarea se pregătește o singură dată într-o căldare de lemn". Dintre aforisme citățm: „Un vârf de cuțit cu făină e mai nutritiv decât patru halbe din cea mai bună bere bavareză", „Toate băuturile alcoolice, chiar cele mai slabe decât berea și vinurile de fructe sunt otrăvuri" sau „Un măr pe zi te scutește de medic". Gospodina care răsfoia acest almanah se putea amuza și cu vorbe din popor precum: „I-au cerut o tocană și i-au făcut-o de oaie", „Cine vinde numai gogoși, până la urmă o pune de mămăligă", „Dacă nu știați: din lapte de pasăre se face brânza de iepure" sau „Uneori și o brânză mare poate fi o mare brânză", „Deviză vegetariană îmbunătățită: Nici o zi din cele șapte/ Fără un purcel de lapte", „Între limbile orientale, cea mai cunoscută este limba cu măsline".

Tot aici putem citi care era psihologia modului de a mânca a lui Marlene Dietrich: bărbații adevărați adoră să mănânce încă bine. Cei care mănâncă cu degetele, zdrobesc nervos alimentele cu furculița sau înfulecă pe nerăsuflate suferă de ceva, și nu de stomac". Să citățm și câteva poezioare: „Din bucatele gustoase/ să serviți cu-ntelepciune/ Ca să nu știe consoarta/ cât vi s-au părut de bune". Există și un articol hazliu despre neplăcerile pe care ni le provoacă grăsanii: rup scaunele și slăbesc fotoliile, sunt grozavi de stânjaci, sunt pofticioși (rău de pofticioși), sunt plini de manii. Iată și câteva rețete de preparate românești, publicate în acest almanah. Pentru ghiudem avem nevoie de 2 kg carne de vacă, 400 g carne de porc, 50 g sare, 10 g piper, 2 g salpetru de Chile, 5 g zahăr, 10 g boia de ardei, 6 g ienibahar, 10 g chimion, un fir de cimbru, intestine subțiri de vită. Carnea se taie felii și se pune într-un baiț, preparat din apă, sare, piper, salpetru, zahăr, boia de ardei, ienibahar, chimion și cimbru. După 24 de ore se scoate din baiț, se trece prin mașina de tocat și se lasă să stea la frigider 24 de ore. Se umplu intestinele, se lasă să se zvânte, se pun cârnații pe o masă, se acoperă cu funduri de lemn, pe care se pun greutăți și se lasă să stea astfel 24 de ore. Se pun la vânt să se usuce, iar după o zi se presează din nou și se continuă operația șapte-opt zile. Se lasă apoi la aer ca să se usuce timp de o lună. În capitolul dedicat mâncărurilor din pește citim rețeta de crap portughez: 1,5 kg crap, 300 g ceapă, 225 ml ulei, 60 g făină, 100 g bulion de tomate, 1 kg roșii, 150 ml vin, o legătură de verdeață, 1 g piper și sare. Crapul se curăță, se spală și se taie în porții. Se condimentează cu sare și piper, se trece prin făină și se prăjește în ulei. În uleiul rămas se călește ceapa, care a fost tocată mărunt, se adaugă făina rămasă, amestecându-se bine. Se stinge cu bulionul amestecat cu vin. Se așază peștele în sos, iar peste el se așază roșiile tăiate felii. Se dă tava la cuptor pentru încă 15 minute.

Din capitolul „Dulciuri de bucătărie", gospodina putea prepara dolci cu mere, pentru că avea nevoie de 500 g făină, 1 kg de mere acrișoare, 500 ml lapte, 150 g zahăr pudră, 125 ml ulei, patru ouă, 5 g scorțișoară și sare. Din lapte, făină, sare și ouă se prepară o cocă mai deasă decât cea de clătite. Merele se curăță de coajă și de semințe și se dau pe răzătoare. Se amestecă împreună cu coca. Se ia cu lingura din această compoziție și se prăjește pe ambele părți în ulei. Se așază pe un platou și se pudrează cu zahăr pudră.

Carmen DRĂGAN

anunțuri

CUMPĂRĂRI

Cumpăr Lada 1500, nouă sau puțin rulată, an fabricație după 1980

Cumpăr Dacia zero km. Vând apartament 3 camere.

Cumpăr bibliotecă mare, veche, păpuși cap porțelan, ceasuri vechi, obiecte sticlă colorată, cufere.

ÎNCHIRIERI

Ofer, la vilă, cameră semimobilată la o încadrată sau studentă, încălzire centrală, vizavi de Bucur-Obor.

Tineri studenți analiști, dorim cameră sau garsonieră mobilată.

Tânăr merdic caut garsonieră (apartament) mobilat, central.

VÂNZĂRI

Vând Fiat 600 D, perfectă stare și piese schimb noi: distribuție, ambreiaj, bloc motor, capete bară, cilindri receptori, cu piese de schimb. Cumpăr chei tubulare – set și avometru.

Vând mașină tăiat lemne (Drujbă), magnetafon Akay 1722 W, videocasete sistem 2000.

Vând cameră video Național WN 8400.

Vând foarte convenabil apartament două camere decomandate, Prelungirea Ghencea, achitat integral, eventual prin schimb garsonieră chirie sau preluare contract, numai zona Bucureștii Noi, Griviței, 1 Mai, Gara de Nord.

SUGESTII, SESIZĂRI, RECLAMAȚII

Mobilă cu defecte de fabricație și spații comerciale lăsate în paragină

Pentru neluarea măsurilor corespunzătoare de către conducerea Cooperativei de producție, achiziții și desfacere a mărfurilor Dragotești, la dispoziția dată de IJECOOP Gorj privind schimbarea lucrătorului gestionar Păinișoară Paul, Consiliul de conducere al CPADM Mătăsari a hotărât schimbarea din funcție atât a președintelui Niță Ion, cât și a contabilului-șef Dădălău Dumitru. Lucrătorului gestionar i s-a desfăcut constractul de muncă. Răspunsul vine din partea UJECOOP Gorj, ca urmare a scrisorii petentului Buzatu Ion din comuna Drăgotești, județul Gorj.

●●●

Surpriza a venit la despachetare, când din garnitura de mobilă „Lara", cumpărată de la ICSM Gura Humorului, am constatat că șifonierul nu numai că avea ușile în nuanțe diferite, dar una din ele era și imposibil de reparat. Primul răspuns expediat de IPL Galați, în urma sesizării mele, anunța venirea unui delegat în cursul lunii aprilie, pentru luarea la cunoștință a defecțiunilor, dar delegatul n-a ajuns. Absența acestuia este reclamată prin a doua scrisoare de Buzilă Gheorghe, din Gura Humorului, Strada 23 August, bloc D 17, ap 16, a cărui intervenție rămâne fără ecou. Informăm conducerea IPL Galați că șifonierul familiei Buzilă se află în aceeași stare.

●●●

Propunerea petiționarului Sârbu Gheorghe din Băile Herculane, Aleea Licuricilor nr. 3 A, e făcută atât în numele concetățenilor săi, cât și al turiștilor: „Cred că amenajarea unor spații pentru bagajele de mână în Stația CFR Băile Herculane ar fi oportună, mai ales că, din cele trei magazii existente la demisolul clădirii, una ar putea căpăta această destinație. Chiar și personalul ar putea fi recrutat din rândul fochiștilor, așa cum s-a procedat și la Stația CFR Orșova". Consemnăm propunerea petentului, urmând ca factorii de decizie să-și spună cuvântul.

●●●

Referitor la scrisoarea unui grup de oameni ai muncii de la Cooperativa „Arta croitorilor", Bacău, UCECOM, față de cele cercetate, a dispus cooperativei următoarele măsuri: pentru neplata retribuțiilor majorate la unele produse la nivelul rezultat din normativ, respectarea Legii nr. 4/1988, a Decretului 206/1988, precum și a Deciziei UCECOOM nr. 155/1988; să se refacă programul de recuperare a cheltuielilor ocazionate de majorarea retribuției pe alte căi și nu pe seama reducerii manoperei; să se asigure capacitățile de producție cu contracte și comenzi, astfel încât toți cooperatorii să-și realizeze cel puțin retribuțiile tarifare de încadrare. Totodată și baza materială necesară executării contractelor încheiate.

●●●

„În cartierul Valea Roșie din Craiova, la parterul blocurilor P2-3 și P-4, există spații anume pentru rețeaua comercială. Cu excepția unui magazin de textile, celelalte încăperi au ajuns într-un stadiu avansat de degradare. Răstimpul celor doi ani să nu fie suficient pentru aflarea unui rost al lor?" Întrebarea o pune Doru Tutunaru din Craiova, cartierul Valea Roșie, bloc 4, sc. B, et. 3, ap. 15.

●●●

„Neexistând un perete despărțitor între Atelierul de tinichigerie din Calea Plevnei nr. 238 și casa mea, zgomotul deosebit de puternic produs de acesta este perceput în tot apartamentul, ceea ce face imposibilă odihna familiei mele. Printr-un perete separat s-ar mai atenua poluarea sonoră". Floarea Oriștă din București, Str. Fluviului nr. 1, Sectorul 1, presupune că nu este lipsită de interes posibilitatea amplasării lui în alt loc, „mai cu seamă că de la Podul Basarab și până la noi funcționează încă două ateliere".

●●●

Din cercetările efectuate de DPMOS Bacău rezultă că petiționara Anita Codreanu, din Tg. Ocna, care a solicitat înscrierea la pensie pentru munca depusă și limită de vârstă, are depus dosarul pentru pensionare întocmit de unitatea unde și-a desfășurat activitatea până în 1986 și e programat de DPMOS pentru soluționare de 1 iulie a.c.

●●●

Rândurile semnatarului Constantin Mandocescu din Drobeta Turnu-Severin ne semnalează „găsirea unui teren viran în centrul cartierului Schela-Nouă din localitate, în vecinătate cu Str. Vrancea și bd. Vârciorova. Să tot aibă o suprafață de 800 mp, cu o vechime de aproape 20 de ani, dăinuind în tot acest timp ca depozit de orice". Primăriei, cetățenii îi propun câteva posibile variante de „reprofilare".

●●●

În urma reanalizării celor solicitate de Nicolae Mișa, Biroul permanent al comitetului executiv al Consiliului popular al municipiului Constanța a aprobat eliberarea autorizației pentru demolarea gardului despărțitor dintre cele două locuințe din str. Ion Vodă nr. 31, stabilindu-se că terenul aferent acestuia se află în folosință comună.

Flacăra, nr. 24/1989

Vara la ștrand

ORIZONTAL: 1) În centrul atenției la ștrand – A sta... 2) ... fără nici o grijă – Noi la întoarcere! 3) Căldură sufocantă – Permit accesul la bazin. 4) Ieșiți din apă – Acarul din poveste. 5) Afiș – Refren cunoscut. 6) Cald la periferie! – Oameni în mare – Stropit la urmă! 7) Stil de înot... lejer – Prins de la spate! 8) Inspirat înainte de scufundare – Distracție la bazin. 9) Scos afară – A căli organismul. 10) Venire la suprafață – Fire.

VERTICAL: 1) Scăldat – A băga la apă. 2) Mediu specific bazinului – Briza mării. 3) Căldură mare – Stil de înot. 4) Ieșit! – Însorite, pentru ștrand – Cuvânt de legătură. 5) Întins pe plajă (pl.). 6) Înec la mal! – Teme! – A supraviețuit potopului (leg.). 7) Ape! – Colindă prin deltă. 8) Răul de mare – Astrul... mării. 9) Fluture în stil mare (pl.) – Nu acesta. 10) Primele la înot! – Practicată la bazin.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2						■			
3			■						■
4	■				■				
5	■					■			
6		■					■		
7					■			■	
8			■						
9				■					
10						■			

Calendar 1989

Scînteia JURNALUL ROMÂNIEI 1989 – ACUM DOUĂZECI DE ANI

Director: Marius Tucă Editori: Lavinia Betea (șef secție Istorie recentă), Cristina Diac, Florin Mihai, Ilarion Țiu, Alexandra Zotta (redactori secția Istorie recentă) Design: Daniel Borangic Redacția: Andreea Sminchișe, Carmen Drăgan, Eliza Dumitrescu, Adela Cristina Teodorescu, Andrei Stoicu, Ramona Vintilă Fotografii: AGERPRES, Arhivele Naționale, AFP/MEDIAFAX Ilustrație: Mihai Stănescu Telefon: 021 318 20 37
e-mail: istorie.recenta@jurnalul.ro Layout: Roxana Coste Procesare imagine: Ileana Caloteasa, Robert Tătaru Corectură: Daniela Ionescu, Emanuela Bargan, Mihaela Coaje Tiparul executat la: Tipografia INTACT

Pagini realizate cu sprijinul AGERPRES Agenția Națională de Presă AGERPRES